

Каленюк О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Луцьк, Україна

ТРАДИЦІЯ В СУЧАСНОМУ ТЕКСТИЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ СТУДЕНТІВ-МИТЦІВ

Ключові слова: традиція, символи, традиційні техніки, текстиль, етніка, сучасне декоративне мистецтво.

Дієвим способом збереження культурної спадщини українського народу, особливо в час російської агресії, є використання в сучасному мистецтві української традиції – народної символіки, традиційних технік, композиційних структур орнаментики, етнічного колориту. Ці складові додають унікальний колорит і особливого наповнення мистецьким творам, роблячи їх більш автентичними й відтіненими символікою української традиції.

Художники часто черпають натхнення з традиційних форм мистецтва, таких як народне мистецтво, переосмислюючи їх у власному стилі. Етнічні українські мотиви та техніки широко використовуються в сучасному декоративному мистецтві для створення унікальних і культурно значущих творів відображають спадщину та традиції української культури. Давні сорочки, рушники, гердани, скрині - це артефакти, які ретранслюють енергію первісних архетипів, і дають можливість з використанням традиційних мотивів і технік продовжити їх у наступних поколіннях через живопис, скульптуру, текстиль, кераміку, додаючи глибини, значущості та естетичної досконалості творам мистецтва [2, 3, 4] .

Одним із способів використання етніки у сучасному декоративному мистецтві є включення традиційних технік, орнаментальних мотивів та сакральної символіки. Ці мотиви можуть включати геометричні фігури,

елементи тварин або рослин, релігійні символи, колористичні поєднання або інші культурні посилання, які мали значення в конкретний історичний період українського етносу [7].

Давні символи малювали на писанках, зображали на сволоках і вирізьблювали на скринях, ручних хрестах і підсвічниках, рушниках, ременях, перснях, на музичних інструментах; вишивали на ритуальних рушниках; розписували на стінах, посуді й дитячих колисках. Сакральні символи - це Сварга («хрест з гаками», знак Сонця), квітка життя (ружу), алатир («восьмикутна зірка», знак Бога Творця), дерево життя. Рослини-символи – чорнобривці, мальви, червона рута, цвіт папороті. Деревя-символи – калина, тополя, верба. Тотемні тварини і птахи - коза, вовк, бик, лелека, сокіл, соловей, жар-птиця. Жіночі архетипи – Берегиня, Мати-Земля. Чоловічі архетипи – кобзарі, козаки (Козак Мамай) [1, с. 17-30].

Сучасні художники, використовуючи традиційні техніки і мотиви вишивки, писанкового розпису, різьби по дереву тощо експериментують з формами, кольорами та матеріалами, трансформуючи традиційні українські мотиви у сучасний контекст та створюють сучасні твори з витонченим глибоким змістом, відображаючи українські традиції та культуру.

В цьому контексті також працюють і студенти кафедри образотворчого мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки [5, 6]. В академічних, творчих та кваліфікаційних роботах студентів особливо варто виділити текстильні панно. Цьому сприяють освітні компоненти «Сучасне декоративне мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво». Використовуючи ширку палітру знаковості та колориту українського народного мистецтва, традиційні техніки вибійки, вишивки, плетіння, розпису, аплікації, студенти додають нові елементи та інтерпретації. Експериментуючи зі стилевими та технічними рішеннями вони використовують модерністський підхід до традиційної орнаментики, що дозволяє їм створювати синтезовані інноваційні твори, які відображають сучасне бачення у світі текстильного мистецтва. Етнічні елементи додають творам унікальності та ідентичності,

практика виконання традиційних технік дозволяє надавати їм нового життя в поєднанні з сучасними матеріалами і новими композиційними структурами.

Отже, використання етнічних мотивів і технік в освітньому процесі студента-митця додає глибини, різноманітності та сенсу сучасному мистецтву, дає можливість створювати твори, які не лише демонструють особливості образної уяви молодого митця, але й віддають належне багатій культурній спадщині України, популяризуючи її та наповнюючи новими контекстами.

Література.

1. Винницька Я. Ковчег «Україна». Львів : Ковчег, 2021. 160 с.
2. Голубець О. Мистецтво ХХ ст.: український шлях. Львів: Колір ПРО, 2012. 200 с.
3. Українське народне мистецтво : альбом-каталог. Львів : Коло, 2021. 432 с.
4. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». К.: Либідь, 2005. 280 с.
5. Каленюк О. М. Інтерпретація традиційної української вишивки в сучасному професійному панно. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Серія : мистецтвознавство. 2018. (Вип. 4). Київ, С. 264-269.
6. Прокопович Т., Каленюк О., Вахрамєєва Г. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.
7. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. К.: Ред. вісника «АНТ», 2005. 399 с.